Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Enhver Sit

Ugeblad
for
Politik og Kristendom.

Redigeret af **Henning Jensen.**

№ 44. | Torsdag den 31. Oktober 1889. | 3. Aarg.

Indhold. Naturens Indflydelse paa Folkekarakteren. — Fra Soldaterlivet. — Rigsdags-Dagbog. — Næssekongen. — Aristokrater. — Meddelelse. — Udkomne Bøger. — Bekjendtgj.

Naturens Indflydelse paa Folkekarakteren.

Efter Buckle.

Vi skal i en følgende Artikel se, hvorledes Klima, Fødemidler, og Jordsmon i høj Grad er bestemmende for Folkenes materielle Liv og Samfundets Bygning. Varmt Klima og frugtbar Jordbund, der ikke kræver meget Arbejde, frembringer billige Fødemidler, lav Arbejdsløn og en talrig Befolkning. De jordbesiddende bliver rige, Jordarbejderne fattige. De rige faar Magten og de fattige bliver Trælle. Dette var Tilfældet i alle de gamle Kulturlande i Asien, Afrika og Amerika. — I et koldere Klima, hvor Jordbunden ikke er saa frugtbar, hvor der maa anvendes mere Arbejde, fordi Føden til Dels bestaar af Dyrenes Kjød, — der bliver Befolkningen ikke saa tæt, Fødemidlerne bliver dyrere, Arbejdslønnen højere og Samfundet derfor mere demokratisk. Dette er til Dels Kjendetegnet paa den evropæiske Kultur.

Vi skal her se, hvorledes de forskjellige Landes Naturoptrin, den Form, Naturomgivelserne har, bidrager til at give de forskjellige Folk et forskjelligt *aandeligt* Præg, sætter sine Mærker paa deres Religion, Kunst og Litteratur.

To af Menneskets Hovedevner er Fantasi eller Indbildningskraft og Forstand. Hos Mennesker, der lever i Naturtilstand, har Fantasien Overvægten over Forstanden. Hos de civiliserede Folk vil Forstanden bestandig mere lære at tøjle Fantasien, skjønt det ikke vil være heldigt, at denne fuldstændig forsvinder. Men dette har endnu ingen Fare. At Fantasien endnu har for stor Magt, selv i de civiliserede Folk, kan man se blandt andet af den megen Overtro, der endnu findes, og af den store Ærbødighed, man endnu har for Fortiden. Fortiden, „de gamle Dage", staar for de fleste i et straalende Lys. Det er Fantasien, der frembringer dette, thi i Virkeligheden vilde vi selvfølgelig finde os meget ilde tilpas, hvis vi blev sat nogle hundrede Aar tilbage i Tiden.

Men nu har Naturfremtoningerne en meget stor Indflydelse paa, om et Folk bliver et Fantasifolk eller et Forstandsfolk. Jo mere storslaaet og rædselsfuld Naturen er, desto mere sætter den Fantasien i Bevægelse. Mennesket føler sin egen Afmagt overfor Naturens Styrke og Majestæt. Rejsende, som har besøgt Indien, fortæller om det forfærdende Indtryk, de taarnhøje Himalayabjærge gjør. I Alperne har man en lignende Følelse af Skræk. — I de Egne derimod, hvor Naturen optræder mindre storartet, faar Mennesket mere Tillid til sin egen Kraft. Man kan overvinde Hindringerne og gjøre sin Myndighed gjældende over for Naturen. Man faar Mod til at gjennemforske den, Forstanden udvikles og Naturloven efterspores.

Nu er det værd at lægge Mærke til, at alle de gamle Kulturstater, Indien, Ægypten, Mejico, Peru laa i Egne, hvor Naturoptrinene var særlig ophøjede og forfærdelige. — En Undtagelse fra denne Regel danner Kina, hvor ogsaa baade Samfundsforholdene og Folkekarakteren har uddannet sig paa en ganske ejendommelig Maade, som er omtalt før her i Bladet. — Men i eller ved alle disse gamle Lande træffer vi forøvrigt, foruden store Bjærge og Ørkener, desuden Jordskjælv, Orkaner, Pestsygdomme o. s. v., som alle medfører store Farer og Ødelæggelser for Befolkningen. Men alle

disse storslaaede Naturoptrin bidrager i høj Grad til at sætte Fantasien i Bevægelse. Folkene kan ikke forklare sig alt dette paa en naturlig Maade, men tilskriver det overnaturlige Aarsager.

Af alle disse Naturtildragelser er sikkert Jordskjælvene en af de mest forfærdende, baade fordi de medfører Tabet af flest Menneskeliv, og fordi de kommer saa pludseligt. Den Skræk, de indgyder, driver Fantasien op til en saadan Højde, saa Folk gaa ganske fra Sans og Samling og hengive sig til de vidunderligste Forestillinger. Og jo hyppigere de forekomme i et Land, desto større bliver Skrækken. Peru er det Land, der er hyppigst hjemsøgt af Jordskjælv. Folket faar derved en dyb Følelse af sin egen Afmagt og Utilstrækkeligheden af sine egne Hjælpemidler. Men disse Følelser er en frugtbar Jordbund for Overtroen. — Italien og Spanien ere de Lande i Evropa, hvor Jordskjælv forekommer hyppigst. Men det er ogsaa der, at Overtroen er størst og at Fantasien er mest vild. Men da Fantasien paa den anden Side er Betingelsen for Kunsten, viser det sig ogsaa, at baade Malerkunsten, Billedhuggerkunsten og Digtekunsten i disse Lande har en høj Udvikling. Derimod har hverken Italien eller Spanien forholdsvis frembragt saa mange Videnskabsmænd som det øvrige Evropa. Videnskaberne trives nemlig bedre iblandt Forstandsfolkene end blandt Fantasifolkene.

En anden Naturfremtoning, som i høj Grad sætter Fantasien i Bevægelse, er Pesten. Hos alle uvidende Folk tilskrives den derfor overnaturlige Aarsager, især naar den optræder paa en pludselig og hemmelighedsfuld Maade. I Evropa troede man i ældre Tid, at enhver Pest var et Tegn paa den guddommelige Vrede, og denne Overtro er ikke uddød endnu. Mange Præster bestyrke Befolkningen i denne Overtro, og søge paa dette Punkt som paa mange andre at hindre Videnskaben i at efterspore den naturlige Kilde til disse Onder. — Men da Pesten har sit oprindelige Hjemsted i de gamle asiatiske Kulturlande og der optræder langt hyppigere og voldsommere end i Evropa, kan vi skjønne, at Skrækken for den i høj Grad maatte bidrage til at danne Folkekarakteren.

I de gamle Kulturlande udenfor Evropa havde derfor hele Naturen ligesom sammensvoret sig for at forøge Indbildningskraftens Magt og formindske Forstandens Udvikling. I Evropa derimod, hvor alle disse Fremtoninger kun vise sig i en langt svagere Skikkelse, der maatte Fantasien indskrænkes og Forstanden udvikles. Særkjendet i den evropæiske Folkekarakter maatte derfor blive Forstandsudvikling, Særkjendet i den asiatiske Karakter Fantasiudvikling.

Dette slaar ogsaa til i Virkeligheden. Ser vi f. Eks. paa Indien i gamle Dage, saa viser Fantasiens Overmagt sig først i Litteraturen. Hele den gamle indiske Litteratur er skrevet paa Vers. Selv Regnebøger, mathematiske Bøger, Historiebøger og Geografier, — det er Vers altsammen. — Ligeledes viser Fantasiens Magt sig derved, at man gjorde sig de mærkeligste Forestillinger om, hvordan Tilstanden havde været i Menneskeslægtens ældste Tider. Videnskaben har vist, at jo længere man kommer tilbage i Tiden, desto mere raa og barbarisk bliver Tilstanden. Men i Fantasien saa man tilbage til denne Tid som til en Guldalder, da Verden var idel Fred og alle onde Lidenskaber var tøjlede. Man bildte sig ind, at Menneskene den Gang ikke alene var meget dydigere, men ogsaa større og stærkere, og at de opnaaede en utrolig høj Alder. I denne Henseende gik Inderne langt videre end f. Eks. det gamle Testamentes Forfattere. Man indbildte sig, at sædvanlige Menneskers Levetid var 80,000 Aar, og at meget hellige Mænd kunde naa til 100,000 Aar. Enkelte udmærkede Digtere i gamle Dage antoges at have levet 500,000 Aar. Ja en Konge, som tillige var en meget hellig Mand, antoges at have tiltraadt sin Regering i en Alder af 2 Millioner Aar. Derefter regerede han i 6 Millioner og 300,000 Aar, nedlagde derefter sin Krone, men levede dog endnu 100,000 Aar. — Man vil forstaa, at der skal lige saa megen Fantasi til at digte saadanne Historier som til at tro dem. — Den gamle indiske Lovsamling antages at være samlet for ca. 3000 Aar siden. Men i Indernes Fantasi beløber dens Alder sig til over 2000 Millioner Aar.

Denne fantastiske Overdrivelse viser sig ogsaa i deres Religion og deres Kunst. Deres Religion er grundet paa Skrækken, derfor afbilde de deres Guder som de skrækkeligste Væsener, som Indbildningskraften kan udmale sig. En af deres Guder, Siva, er omgjordet med et Bælte af Slanger, i Haanden holder han en Hovedpandeskal, og han har et Halsbaand af Menneskeben. Han har tre Øjne, en Tigerhud over den ene Skulder, og over den anden stikker den giftige Brilleslange Hovedet frem. Hans Hustru er ikke mindre frygtelig. Hendes Krop er mørkeblaa og Hænderne røde, for at betegne hendes Blodtørst. Hun har 4 Arme. Med den ene holder hun Pandeskallen af en Kæmpe. Tungen hænger langt ud af Munden. Omkring Livet har hun et Bælte af Menneskehoveder, og et Baand af Menneskehoveder pryder hendes Hals.

Mærkeligt er det i Modsætning hertil at se de gamle Grækeres Gudebilleder. Det var lutter skjønne Menneskeskikkelser. Den asiatiske Civilisation gik ud paa at udvide Kløften mellem Menneskene og Guderne, den græske paa at formindske denne Kløft. I de indiske Gudesagn tillægges der Guderne de urimeligste Bedrifter, de græske Guder havde menneskelige Egenskaber og udførte menneskelige Handlinger. I Indien gik alt ud paa at nedsætte Menneskene i Sammenligning med Guderne, i Grækenland gik alt ud paa at ophøje Menneskenaturen. — Men begge disse Bestræbelser hang sammen med den indiske og græske Natur. I Indien er Naturen stor og forfærdelig, himmelhøje Bjærge, uhyre Floder, store Vilddyr, giftige

Slanger, Pest o. s. v. I Grækenland findes intet af alt dette. Bjærgene er lave, Floderne ere smaa, Klimaet er sundt, ingen Vilddyr, ingen Orkaner og Jordskjælv. — Derfor blev Inderne et Fantasifolk. Hos Inderne beherskede Naturindtrykkene Menneskene, hos Grækerne beherskede Mennesket Naturen.

Fra Soldaterlivet.

Soldaterlivet er prist baade paa Vers og Prosa som det raske Ungdomslivs Blomstringstid. — Soldaten lever frank og fri, han hverken saar eller høster, og Kongen giver ham endda baade Føde og Klæder, ja endog Penge, om det end er i smaa Portioner, og hvad kan han saa kræve mer! — Saadan noget lignende har vist mangen Ungersvend tænkt, inden han naaede saa vidt, en Del tænke vel saaledes endnu og ere glade, naar det paa Sessionsdagen viser sig, at han er værdig til at „tjene Kongen" og bære Frakken med de blanke Knapper.

Men Glæden taber sig hurtig, naar han kommer ind og faar Trøjen paa. Han faar maaske slet ikke Tid til at se sig i Spejlet, og gjør han det, vil han dog intet straalende Billede faa at se, snarere vil han komme til at tvivle om, at han nogensinde kommer til at gaa med *blanke* Knapper; de har intet straalende Udseende, naar de har været et halvt Aar paa Munderingskammeret. — Men han lærer snart at faa dem blanke, og han lærer ogsaa at bære Tornystret, selv om det trykker, og det trykker ikke saa smaat, naar de fyldte Sandposer ere komme i. Han lærer det altsammen, lærer det under en stadig strømmende Syndflod af Eder og Forbandelser, der i Begyndelsen næsten tager Vejret fra ham, thi er han end vant til Raahed og Grovheder i det civile Liv, saa er det dog intet mod, hvad der bydes ham som Militær. — Han lærer, at Lydighed — ikke den Slags Lydighed, han hjemme viste sin Husbond, — men *blind* Lydighed, „ubetinget, villig og nøjagtig", som det hedder, mod en hvilken som helst Befalingsmand, er hans vigtigste Pligt. Han vil opdage, at han har mange Pligter, men kun faa og smaa Rettigheder; enhver Følelse bliver forhaanet, enhver Frihedsytring kvalt. Intet Under da, om hans Glæde over Soldaterstanden forsvinder; har han nogensinde hørt, at Mennesket er et Væsen med Selvbestemmelse og fri Vilje, da vil han som Soldat komme til at tvivle højlig paa Rigtigheden heraf.

Baade de legemlige Anstrængelser og Tvangen er dog til at bære; man er ikke bunden for Livstid — heldigvis, — man kan trøste sig med Haabet om bedre Tider, og kunde Soldaten kun blive ved at harmes over sin Soldatertilværelse, saa havde det ingen Nød; men det ulykkelige er, at man sløves ved daglig at høre det samme, og mange trøste sig over den daglige Tvang ved at slaa sig løs og rigtig *more* sig i Fritiden. Den Morskab er imidlertid ofte af en saadan Art, at det svider til En hele Livet igjennem, thi Soldaten lærer ogsaa, hvorledes og hvormed en ret Soldat skal more sig. „Et skabet Faar kan smitte hele Flokken", der er altid mellem Kammeraterne dem, der véd, hvor og hvorledes Soldaten skal more sig og som kan fortælle om det tillokkende derved. Og hvad de ikke kan, det kan Befalingsmændene. Man kan godt sige, at Hviletiden har ødelagt mange, mange flere Soldater end Øvelsestiden; thi saaledes forholder det sig; den mørkeste Side af Soldaterlivet er Soldatens Fritidsliv.

Naar de om Aftenen samles paa Sovestuerne, saa fortæller Stuekommandanten — Sergeanten eller Korporalen — sine „Bedrifter" og opfordrer Mandskabet til at fortælle sine Oplevelser paa samme Omraade, og saa lyder der tidt Historier, som er oplevet paa de smudsigste Steder og stinker af deres Oprindelse. Mange trækker vel Tæpperne op over Ørene for ikke at høre, men bliver det opdaget, saa er der altid Kammerater, som vil trække det bort igjen, og saa gaar det løs med Spotterier over „Barnet", der endnu hænger i sin Moders Skjørt osv. osv., og Frygten for at blive udlét driver da mange til at høre det, de helst vilde have lukket Ørene for, og helst burde have lukket Ørene for, thi mange, som i Begyndelsen laa med Skamrødme i Kinderne over det, der blev fortalt, ender med at finde det saa „rask og soldatermæssigt" at kunne fortælle saaledes, og saa en Aften optræder han selv som Fortæller. I Begyndelsen lyve de sig Ting paa, som de før have skammet sig ved at høre omtale, men tidt bliver det ikke derved, Sanserne pirres, Lysten vækkes, og Kammeraterne lokker, medens Befalingsmanden med en passende Ed erklærer, at den, som ikke har været med paa saadan noget, er ingen Soldat. Saa gaar man med. De første Gange sker det med Forlegenhed og Skam over sig selv og Løfte om, at det er sidste Gang; men nu er han paa Skraaplanet, der er glat og slibrigt af Snavset; der skal mere end almindelig Kraft til nu at staa fast; han har den ikke, men glider længere og længere ned i Svineriet; tilsidst er han hjemme deri.

Naar han saa er bleven permitteret, er Ryggen maaske nok bleven rettet, og Gangen er bleven let og sikker, men den Karl, der drog aandelig frisk ind til Soldatertjenesten, vender ofte syg hjem, en Smitte for sine Omgangsfæller, som han nu paa en vis Maade forbereder til „det raske Soldaterliv", de stunder til, og — i Gaderne ved de forskjellige Kaserner, venter Kjældrene og Kvinderne paa ny Ofre.

Nu er der tomt her inde, man ser kun Stamgjæsterne drage til Soldaterknejperne, og Kastellets smukke Omgivelser smittes mod Aftenens Frembrud af Kvindeskarer, som med frække og lokkende Blikke spørger Soldaten om *den* Sergeant eller *den* Korporal, medens det er ham selv, de mener.

Til Oktober kommer en ny Flok ind for at uddannes til „Fædrelandsforsvarere"; jeg vil ønske, at de vil drage Tæppet over dem, naar Historierne begynder, og at de maa have Karakterstyrke nok til at beholde det der og hæve sig over den i dette Tilfælde falske Skamfølelse, der føles ved at blive spottet og udlét af raa Kammerater. Jeg har nu havt Lejlighed til paa nært Hold at se mange Soldaters Færd og — vædmes derved; maaske kunde dette Stykke bringe nogen til Omtanke, naar deres Tvangsliv byder dem søge Opmuntring i Fritiden, saa de søge saadanne Adspredelser, der siden kunne staa som Lyspunkter i deres mørke Soldatertilværelse.

Maaske jeg en anden Gang kunde pege paa, hvad Soldaten kan have Gavn og Glæde af at gaa til i Fritiden; her vil jeg kun til Slut minde om, at Soldaterhjemmet paa Christianshavn og Højskoleforeningen paa Vesterbro byder sine Medlemmer rigeligt Udvalg af Læsning og, hvad der er det bedste, man føler sig snart hjemme der.

S—v.

Rigsdags-Dagbog.

21de Oktober. Paa Dagsordenen stod en hel Række militære Lovforslag, deriblandt det berømte Fort paa Middelgrunden, der er anslaaet til at ville koste mellem 15 og 16 Millioner. Der herskede dyb Taushed i Salen, da Forhandlingerne begyndte. Højremændene sad med spændte Ansigter. Det vilde nu vise sig, hvorledes Venstre stillede sig til dette Fort. Vilde Venstre være mere medgjørligt med Befæstningen til Søs end med Befæstningen til Lands. — Resultatet blev imidlertid en Skuffelse for Højre. Venstre tog foreløbig ikke noget Standpunkt. Med et Par Ord anbefalede Bojsen alle de militære Love henviste til Hærudvalget. Afgjørelsen vil altsaa først finde Sted, naar Sagen kommer til anden Behandling. Der er imidlertid næppe Grund til at gaa i stor Spænding med Hensyn til Venstres Stilling. Oppositionen vil sandsynligvis vise sig utilbøjelig til at gaa i Vandet med Fæstningen. Derimod er der al Grund til med Spænding at imødese, hvorledes Højre vil stille sig til dette berømte Fort. Hvis det bliver forkastet i Folkethinget, vil Højre saa bygge det provisorisk? Det er Spørgsmaalet. Og af dette Spørgsmaal afhænger meget. Hvis Højre nemlig vil bygge det provisorisk, saa er de saa meget omtalte „fredelige Tilstande" ikke til at opnaa i de første 7 Aar. Saalænge vil nemlig Bygningen vare. Højre vil altsaa derved vise, at det ikke *vil* have Fred, og naar den ene af to stridende Parter ikke *vil* have Fred, saa nytter det jo ikke, at den anden Part er fredelig stemt. Der er imidlertid ingen Tvivl om, at der er en Del af Højre, der ikke ønsker at gaa videre ad den Vej. Men om disse Højremænd ere talrige nok og modige nok til at træde op mod det militaristiske Parti, det er et andet Spørgsmaal, som en nær Fremtid vil vise. Sammenholdet i Højre skal snart staa sin Prøve.

22de Oktober. Et lille Lovforslag om Oprettelse af Amtstuefilialer paa Samsø, Langeland, Mors og Fanø var til første Behandling. Disse Filialer skulde oprettes for at gjøre det bekvemmere for Folkene paa disse Øer at faa deres Skatter betalt. Nu er Forholdet dette, at en Amtstuefuldmægtig et Par Gange om Aaret rejser over til Øerne for at modtage Skatter, men det er jo ikke sikkert, at det er bekvemt for alle at møde just paa disse bestemte Dage. Der var, ogsaa i Venstre, forskjellige Meninger om den Sag. Nogle holdt paa, at det var overflødigt at oprette disse nye Embeder, men de Folkethingsmænd, der repræsenterede disse forskjellige Øer, mente, at deres Vælgere havde et billigt Krav paa at kunne faa deres Skatter betalte paa bekvemmeste Maade. — Dernæst behandledes et lille Lovforslag om at forøge Klasselotteriet med 15,000 Lodder, saaledes at det hele Antal Lodder bliver 90,000. *Bajer* bekæmpede Forslaget fra Moralens Standpunkt. Han mente, at Klasselotteriet helt burde afskaffes for ikke at lede Folk i Fristelse til at spille. Hertil kan man imidlertid sige, at er der ikke noget indenlandsk Lotteri, saa vil Folk spille i de udenlandske og deres Penge vil derved gaa ud af Landet. Den Million Kroner, som Lotteriet indbringer, vil gaa i Tyskernes Lomme. — *N. Andersen*, der paa Lotteriets Omraade hører til de Sagkyndige, efterdi en Kollektion er blevet ham betroet paa Grund af hans Fortjenester af Fædrelandet, forsvarede sig og sine Kolleger mod et Angreb, der i et Blad var gjort mod Kollektørernes Dyd. — Naar N. Andersen taler er det med en Højtidelighed, saa ingen kan betvivle Paalideligheden af hans Ord.

23de Oktober. Lovforslaget om Ordningen af det statistiske Bureau behandledes første Gang. Mangfoldige Mennesker har ingen Anelse om, hvilken umaadelig Betydning den statistiske Videnskab har. Den undersøger ikke alene hvor meget der paa de forskjellige Omraader bliver produceret i et Land, hvormeget der bliver udført og indført, alt, hvad der henhører til Handel, Skibsfart o. s. v., men den undersøger ogsaa alt, hvad der angaar det mere personlige menneskelige Liv, Fødsler, Dødsfald, Ægtevielser, Forbrydelser o. s. v. Og der er idethele intet af hvad der angaar Menneskelivet og dets Virksomhed, uden at det kan gjøres til Gjenstand for statistiske Undersøgelser. Den kommer derved til at oplyse os om, at Samfundslivet gaar efter visse bestemte Love, og at Samfundet bliver sygt, naar det handler imod disse af Gud satte Love. — Af særlig Interesse vil det være, naar Statistiken grundig faar undersøgt Arbejdernes Liv, og faar bragt os nøjagtige Oplysninger om, under hvilke Vilkaar denne, den talrigste Del af Menneskeslægten i de civiliserede Lande, lever.

Arbejdsstatistiken staar derfor allevegne paa Dagsordenen. Hos os har den endnu ikke været optaget blandt det statistiske Bureaus Undersøgelser. Det foreliggende Lovforslag gaar ud paa ogsaa at optage denne, og da det saaledes vil kunne bidrage til at skaffe os paalidelige Oplysninger fra Arbejdernes Verden, maa man haabe, at det engang vil blive til Lov.

24de Oktober. Lovforslaget om smitsomme Sygdomme hos Husdyrene kaldte Thingets Godsejere og Bønder frem til en Debat. Det var deres Opgave at faa saa meget som muligt ud af Statskassen til dem, der blive ramte af denne Ulykke, der ofte er i Stand til at ødelægge en Mands økonomiske Stilling, uden at han selv har nogen Skyld i saa Henseende. Der synes herom at være ret god Enighed mellem Højre og Venstre. Indenrigsministeren, der som Godsejer sympathiserer med Landmændene, men som Minister skal holde paa Statskassen, synes dog at være tilbøjelig til at lukke ret højt op for denne, og Loven har derfor ret gode Udsigter.

Efter en kort Forhandling om Statsbanedriften kom Kunstsmørloven til første Behandling. — Der var noget vist febrilsk over Thinget, og Medlemmerne klumpede sig sammen om Talerne, spændte paa om Krigen vilde udbryde paany. Men Fredens Aand hvilede over de gamle Stridsmænd. *Hr. Bojsen* gjorde opmærksom paa, at den for to Aar siden givne Lov havde vist sig tilfredsstillende. Paa den ene Side var Forbruget af Margarine her i Landet ikke aftaget, men tiltaget, og paa den anden Side havde det gode danske Smør bevaret sit gode Navn og Rygte i England. Priserne havde været gode. *Hr. Hørup* var ogsaa tilfreds. Ganske vist havde han bevaret sin Kjærlighed til rent Land usvækket, men man kan jo i denne Verden ikke altid opnaa det Fuldkomne, og man maa derfor nøjes med at nærme sig Idealet saa meget som muligt *Hr. Klein* ankede over de overmaade strænge Straffebestemmelser, der ramte baade forhærdede Syndere og uskyldige Forhandlere, naar Bøtten kun manglede en Linie i det foreskrevne Maal. Det blev fra alle Sider indrømmet, at man nu kunde fare lidt mere med Lempe. *Hr. Berg* gjorde et Forsøg paa at føre Stridens Dæmon ind i den fredelige Forsamling ved at spørge Hr. Bojsen om, hvorledes han vilde stille sig til Udførselsforbudet, der forelaa i den nye Lov. Men Hr. Bojsen vilde paa Sagens nuværende Standpunkt ikke udtale sig herom. Han mente, at dette kunde bedst drøftes indenfor Udvalgets 4 Vægge. — Dermed sluttede Forhandlingen. — Uvejret havde udtømt sin Kraft for to Aar siden. De tordensvangre Skyer havde givet Plads for hvide Sommerskyer, gjennem hvilke Solen skinnede ned paa et enigt og fredsommeligt Flertal.

25de Oktober. Den provisoriske Finanslov, som Folkethinget forkastede for en 14 Dage siden, er jo efter Regjeringens Mening ikke forkastet. Derfor har Estrup forelagt den og Sagen var nu til første Behandling idag. *Holstein* slog fast, at Folkethinget ikke *kunde* betragte dette Lovforslag som den provisoriske Finanslov. Thi da vilde vi med det samme erkjende, at vor Forkastelse af den for 14 Dage siden var betydningsløs. Det som nu forelaa for Thinget var et Forslag om en midlertidig Finanslov, og et saadant Forslag kunde man forhandle om, ligesaa godt som man forhandlede om den ordinære Finanslov. — Han anbefalede derfor at lade den gaa til anden Behandling. Derefter optraadte *Berg*. Han erkjendte vel, at den provisoriske Finanslov var forkastet; „men," sagde han, „Regjeringen har ikke anerkjendt denne Forkastelse og Højesteret har erklæret, at Folkethingets Forkastelse af Provisorierne ingen retslig Gyldighed har, naar det ikke er Regjeringen, der har forelagt dem. Lader vi den derfor gaa til anden Behandling er det en faktisk Anerkjendelse af Provisorierne."

Som man vil se stiller Berg sig her, i alt væsentligt, paa Højres Standpunkt. Han bøjer sig for Regjeringens og Højesterets Opfattelse, at den provisoriske Finanslov ikke er lovlig forkastet, og vil derfor forkaste den igjen. Men paa den anden Side indrømmer han, at den *er* forkastet. — Man vil let se, at denne Stilling er ganske uholdbar. *Enten* har Venstre Ret, og da *er* den provisoriske Finanslov forkastet, og *kan* ikke forkastes igjen. *Eller* ogsaa har Højre Ret, og da er den provisoriske Finanslov *ikke* forkastet, og det er da den, der foreligger. Men Hr. Berg siger *baade* at den provisoriske Finanslov *er* forkastet, — og altsaa kan den ikke forkastes mere — *og* at den *ikke* er forkastet, og altsaa kan forkastes *igjen*. — Men dette er ganske meningsløst, thi en Lov kan, ligesaalidt som et Menneske, være *baade død og levende*.

Forøvrigt mente Hr. Berg, ligesom forleden Dag, at naar vi nu forkastede Lovforslaget og Ministrene skulde til Kongen for at faa et nyt Provisorium, saa vilde Hs. Majestæt nok afskedige Ministeriet. Der er enkelte Mennesker der har, hvad man kalder fikse Idéer. Det er nu blevet en saadan fiks Idé hos Hr. Berg, at Kongen vil ikke underskrive flere Provisorier. — Men mon Hr. Berg virkelig tror dette selv?

27de Oktober. Forslaget om at forbedre Fæste- og Lejehusmændenes Kaar var til første Behandling. Det gaar navnlig ud paa at sikkre Husmændene en Erstatning for det, de anvender paa Jordens Drift, naar de ikke selv kommer til at nyde Udbyttet deraf, og at sikkre Lejehusmændene Brugen af Husene i 12 Aar. — Højre stiller sig mere end kjøligt til dette Forslag. Man frygter nemlig, at Husmændenes større Selvstændighed skal berøve Højre en Del Stemmer. Det kan nemlig antages, at saa længe Husmændene ere personligt afhængige af Godsejerne, vil de være Højremænd, men en selvstændigere Stilling vil gjøre dem til Venstremænd. Men da Højre sidder inde med Moralen, Gudsfrygten og alle andre Dyder, vilde det altsaa være til Skade

for Husmændenes moralske Udvikling at stemme med Venstre. Man maa derfor se at bevare dem paa den rette Vej. Og dette naas bedst, naar de bo i Fæste og Lejehuse.

Næssekongen.

(Meddelt af Anton Nielsen.)

At være nærved
er ofte langtfra.

Omtrent en Mil fra Fredericia, hvor nu Landsbyen Egeskov ligger, stod en Gang en Herreborg af samme Navn. Dens Ejer var Lars Brokhuus, men før den kom under ham tilhørte den en Mand ved Navn Børre, som beboede den tilligemed sin Datter Mette.

Da Ridderen var ubemidlet og ønskede at se sin Datter forsørget før sin Død, besluttede han at gjøre Brudeskue.

Dette var i gamle Dage en Fest, til hvilken Omegnens Adel og Riddere samt Væbnere kom sammen, rede Dystløb og Ringløb og bejlede derefter til Husets Datter med Skjænk og Gaver.

Paa Grund af Mettes Skjønhed og ærbare Sæder indfandt der sig nu mange Riddere til Brudeskuet. Allerede flere Dage før det skulde gaa for sig var ethvert Værelse paa Egeskov optaget af Fremmede og dog kom der bestandig flere, saa Børre tilsidst ikke vidste, hvor han skulde hen med Gjæsterne.

Den sidste Dag, lidt før Ringløbet begyndte, drog en ung Ridder med stort Følge til Egeskov. Han var pragtfuldt klædt og rustet og teede sig saa stolt og saa modig, at han spottede alle de andre, der paa samme Tid som han rede til Slottet. Iblandt disse kom der en Væbner ved Navn Ebbe fra en Herregaard, som laa vestenfor den Vig af Vejlefjord, der paa den anden Side af Rosenvold skjærer ind imellem Vejlby Sogn og Gaarslev Sogn.

Denne Væbners Fattigdom var bleven til et Ordsprog mellem Folk paa de Tider. Man havde gjort en Spotvise over ham, hvori det hed:

„Ebbe fra Nebbe
med sine Svende
har hverken at bide eller brænde."

Han red til Festen paa en Hest, der i sine unge Aar havde været ansélig nok, men som nu var gammel og svag. Hans Rustning var sønderrevet og sammenflikket paa mange Steder, ligesaa hans Kjortel og Kappe.

Da nu Ebbe og Olav, som den hovmodige Ridder hed, mødte hinanden, begyndte den sidste straks at gluffe og skose ham, og idet de kom til Borgledet blev Væbneren tilbage, idet Olav trængte sig frem med sit Følge for at komme først. Ebbe tog sig dog ikke den andens Spot nær.

„Drag kun frem!" raabte han til Ridderen. „Naar Herskabet tager til sit Slot, plejer altid de ringeste Tjenere at drage forud og berede dem Vejen."

De rede nu op paa Rendebanen, hvor alle de forsamlede Fruers og Frøkeners Blikke straks faldt paa Olav formedelst hans smukke Anstand og prægtige Rustning. Ebbe var der derimod ingen som lagde Mærke til. Han holdt sig ogsaa tilbage som om han undsaa sig for at træde frem og vise sig i sin Fattigdom. Men den Gang det kom til Ringløbet var han den fremmeste af alle, og Hr. Olav maatte strække sig og tumle sin Hest saa godt han vilde, saa magtede han dog ikke at faa en Ring, mens Ebbe fik tre.

Da alle de forsamlede Riddere havde stukket til Ringene, begyndte de paa Dystløbet. Ogsaa her var Ebbe den fremmeste en Tid lang og han udæskede Olav, efterat han allerede havde kastet flere Riddere af Sadlen. Han begyndte omsider at blive træt, og den magre Hest vaklede under ham. Olav derimod red en stolt og modig Ganger og havde desuden skiftet fra Ringløbet. Ebbe gav sig alligevel i Kast med ham, stak og slog fra sig saa godt han kunde, men det varede ikke længe, før Olav overmandede ham, og derfor havde han blot sin gode Hest at takke.

Ebbe faldt og gik bort fra Dystløbet, og da der ikke var flere tilbage, blev Olav erklæret for Sejrherre, og modtog Prisen af Mettes Haand. Om Aftenen samledes alle Gjæster i Riddersalen, og disse kom da ind efter Rang og Stand og frembar Gaver til Mette. De fleste førte store Foræringer med sig, men ogsaa ved denne Lejlighed overgik Olav alle. Foruden den kostelige Foræring, som han medbragte til Mette, gav han Ridder Børre to smaa Slotte af drevent Guld og sagde til ham:

„Disse to Herreborge, som Du ser et Billede af, tilhører mig, og dem vil jeg dele med Din Datter, hvis Du giver mig hende til Ægte."

Allersidst kom Ebbe. Ridderne smilede, da de saa ham, ringe og uansélig klædt og uden Gaver, at træde frem for Børre. Væbneren mærkede det godt, men han brød sig ikke derom. Han bøjede Knæ for Mette og talede med en høj og tydelig Stemme saaledes:

„Jeg kommer tilsidst, som det sømmer sig den Fattige, der er under øvrige Bejlere i Stand og Vilkaar. Her lægger jeg det bedste jeg ejer for Eders Fødder."

Med disse Ord lagde han sit Sværd for hendes Fødder.

„Det er endda ikke stort at give bort, siden Du nys blev overvundet, da Du førte det i Din Haand," sagde Olav spottende.

„Give til Gud, Ridder Olav," sagde Ebbe, „at Mette vilde annamme min ringe Gave, saasandt Du skulde have en krank Lykke med dette Sværd, hvis vore Kaar vare lige skiftede."

De øvrige Gjæster lagde sig imellem dem, for at mægle Fred, og begge Bejlere traadte tilbage.

Det blev derfor vedtaget, at Mette skulde give en Maaneds Anstand før hun valgte mellem Ridderne.

Den næste Dag var der stor Jagt paa Egeskov. Fra tidlig Morgenstund klang Jægerhornet igjennem Skoven, og ligesom sidst ved Dystløbet kom det ogsaa her an paa at vise sin Færdighed.

Riddernes Damer deltoge, efter de Tiders Skikke og forfulgte det opjagede Vildt ligesaa ivrig som Mændene. De fleste flokkedes om Mette, men fremmest red Olav og det lod til af Jomfruens venlige Mine imod ham, at han vilde blive den foretrukne.

Ebbe var den sidste af alle. Hans Hest var endnu afkræftet fra forrige Dag. Han drev den ogsaa langsomt fremad og brød sig ikke om, at han blev tilbage for de øvrige.

Saaledes var en Del af Formiddagen gaaet bort, og Jagten trak sig langsomt ned mod Trelde, da Ebbe, ligesom han vilde dreje ind paa en Tværsti, saa Mette komme ridende tilbage imod ham. Da de havde redet et Stykke med hinanden sagde Mette:

„Jeg er nu bleven kjed af at bede Harer og Dyr, og vil nu følges med Eder her under de grønne Træer. Hvorfor er I saa langt tilbage fra de andre? Huer Jagten Eder ikke?“

„Det gjør den tilvisse, Jomfru Mette,“ sagde Ebbe, „men min Hest er gammel, og jeg maa skaane den.“

„Det tykkes mig dog,“ sagde Jomfru Mette, „at I heller burde skille Eder af med den, end bestandig at blive den sidste i Manddomsfærd og Ridderspil.“

„Det vilde jeg nødig gjøre,“ gjensvarede Ebbe. „Denne har baaret min Fader i sine Velmagts Dage og til Løn derfor vil jeg passe og pleje den godt i dens Alderdom.“

„Véd I hvad!“ sagde Mette. „Jeg vil gjøre en Tusk med Eder. Giver I mig Eders Hest, saa skal I faa min i Stedet for. Den er yngre og stærkere, og I vil da ikke have Behov at blive tilbage, hvor det gjælder om at komme frem.“

„Den Handel vil I næppe staa Eder ved,“ svarede Ebbe, „og min Hest maa blive, hvor jeg er; den er min kjæreste Ejendom.“

„Jeg tænkte nok,“ svarede Mette, „at Eders Tale igaar var blot et Mundsvejr, da I sagde, at I vilde give mig det bedste, I ejede.

Førend Ebbe kunde faa Tid til at svare, drev Mette sin Hest fremad og red bort fra ham dybere ind i Skoven.

Næste Dag forlod Ridderne Egeskov, efterat de var blevne indbudne til at komme tilbage, naar Maaneden var forløben, for at faa at vide, hvis Gave Mette havde foretrukket og hvem hun derved valgte til sin Husbonde.

Mette stod paa Svalen og hilsede dem, da de droge bort, men da Ebbe som sidste Mand red ud af Porten, vendte hun sit Hovede og vilde ikke hilse ham.

Sørgmodig over det slette Udfald af hans Besøg red Ebbe henad Vejen til Nebbegaard, men da han kom ud i Skoven, hvor Hyrden fra Egeskov sad og vogtede Kreaturer, kaldte han paa ham og talede saaledes:

„Hils Jomfru Mette fra Ebbe, at da hun i Gaar tilbød at gjøre en Tusk med vore Heste, saa afslog jeg det, eftersom jeg ikke vilde sælge mit Dyr, men for at hun skal vide, at jeg talte Sandhed den Gang jeg bød hende det kjæreste af alt, hvad jeg ejede, saa gaa hjem og fortæl hende, hvad Du her sér, jeg gjør.“

Ebbe kjærtegnede sin Hest og da Dyret bøjede sit Hovede ned mod hans Skulder og vrinskede af Glæde, raabte han:

„Denne ofrer jeg for Mettelils Skjønhed!“

I det samme trak han sit Sværd og dræbte Hesten.

Saaledes gik det til ved Brudeskuet paa Egeskov.

(Sluttes)

Aristokrater.

Vi har Navnet „Aristokrati“, det som i Fremmedordbogen udlægges: „Adelsvælde, de Fornemmes Herredømme; aristokratisk, adelsstolt. Der har naturligvis været en Tid, da Navnet ikke betegnede andet end netop dette, nemlig i den første Tid efter at det var møntet paa denne bestemte Stand som en Betegnelse af, hvad den var og vilde. Men det er anderledes nu. Begrebet „Aristokrat“ har under Brugen faaet sine Grænser udvidet, saa det nu rummer en Flerhed af samme Art i Stedet for den oprindelige Enhed. Lige saa mange Stænder, vi har, lige saa mange Aristokrater har vi egentlig ogsaa, kun at de ikke alle har faaet Navnet tildelt. Derom vidner Benævnelserne „Aandsaristokrati“, „Bondearistokrati“, Navne, som har været meget brugt, især det første, og har ikke mødt nogen Indsigelse. Navnet er saaledes gaaet over til at betegne, ikke netop en enkelt højtstillet Stand, men blot en Stand, som er højtstillet i Forhold til en anden og som Følge deraf har andre Interesser end den lavere stillede og „holder sig for god“ til at gjøre sig lige med den. Længer tilbage i Tiden, da f. Eks. Gaardmænd og Husmænd var mere ligestillede end nu og omgikkes hinanden som Ligemænd, kunde der ikke være Tale om, at Husmanden skulde have Brug for Navnet Aristokrat overfor Gaardmanden, og det fandtes da heller ikke; det har først den nyere Tid skabt, da den aristokratiske Aand fór i Gaardmanden og han følte sig for højt stillet til at være Bro'r til Husmanden. De Universitetsdannede skiller sig skarpt ud og danner et lille Aandsaristokrati. Allerede i Studenteraarene faar dette sit første store Udslag. Der er jo ikke

den Student til, som ikke i sine stille Tanker ser dybt ned paa „Filistrene“, ja selv paa sine halve Aandsfrænder Seminaristerne. Men Seminaristerne føler sig til Gjengjæld højt hævet over den ulærde Befolkning og fører den aristokratiske Tanke med sig ud omkring i Landets Skoler. Og saadan kan vi forfølge Tanken fra Stand til Stand. Selv den fattige Arbejder skulde mærkelig „vanslægte“, om han ikke følte „Aristokraten“ krible i sig, naar han staar overfor Stodderen.

Naar derfor enkelte med et bestemt Sigte haanende udslynger Navnet „Aristokrat“, nemlig imod Adelen og de Fornemme, da er det fuldstændigt meningsløst, fordi Vedkommende i Forhold til en lavere Stand selv er Aristokrat.

M. F.

Meddelelser.

I frisindede Foreninger, kan *Jens Peder Sundbo* holde *historiske* og *sosial-politiske Foredrag*, naar man derom henvender sig til Bladets Redaktion, Virginiavej 9. eller hos Sundbo, Nylandsvej 8, Frederiksberg.

Udkomne Bøger.

S. J. Lachmann: Religiøse og sociale Nutidsbetragtninger. Løsrevne Blade af Henry Georges Værker. — Denne Bog anbefales særlig til dem, der ikke har Lejlighed til at gjøre et selvstændigt Studium af H. Georges Værker. De vil her finde samlet, hvad der er Hovedpunkterne i hans religiøse og sociale Livsanskuelse.

Amerika.

Kort og fuldstændige Beskrivelser over

Manitoba og det nordvestlige Canada,

et udmærket Sted at bosætte sig, tilsendes gratis, ligesom paalidelige og samvittighedsfulde Oplysninger om Rejsen dertil meddeles af

Joachim Prahl,
Den Canadiske Pacific Jernbanes Agent,
7 Toldbodgade, Kjøbenhavn K.

Til Australien.

med **Norddeutsche Lloyds** nye

Expres-Dampskibe

„Kejser Wilhelm“, „Elbe“ 6000 Tons drægtig befordrer Passagerer til **Adelaide, Melbourne, Sydney, Brisbane,** Queensland til særdeles **moderate Overfartspriser.** Nærmere meddeler Selskabets herværende Expeditør.

J. L. Olsen,
26, Lille Strandstræde 26.
Kjøbenhavn.

Til billigste Priser anbefales til kommende Sæson vore anerkjendte

kunstige Gødningsstoffer

i prima tørre og fint pulveriserede Varer, **frit leveret paa samtlige Jærnbanestationer og i samtlige Havne her i Landet.**

E. Frandsen & Meyer, Halmtorvet 57, Kjøbenhavn, K.

KRONESALT,

prima dobb. raff. Smørsalt
fra
Christiansholms Fabriker,
Kjøbenhavn og Fredericia,
første Pris (Sølvmedaille) paa den nordiske Industriudstilling i Kjøbenhavn 1888,

anerkjendt som det **bedste** og **billigste** af alt Smørsalt, erholdes saavel i Sække som i stærke Bøgefustager hos de fleste Herrer Kjøbmænd her i Landet.

Kronesalt udlager meget let og er fuldstændig frit for uopløselige Stoffer. — Talrige Anbefalinger haves.

NB. Kun ægte, naar forsynet med Fabrikens Plombe og hosstaaende Varemærke.

Vestbirk Højskole
(ved Horsens)

med **Haandværkerafdeling** under **Arkitekt Anton Hansens** Ledelse aabnes den 3. Novbr.

Grønvald Nielsen.

Maskinistexaminerne.
Konstruktør Hoffmeyer, Tordenskjoldsgade 17, underviser og giver alle Oplysninger gratis.

For 1 Kr. 100 Ark Brevpapir og 100 Konvoluter extra godt. Navn paatrykkes gratis. Forsendes fra **J. Knudsen,** Skive.

V. Stein's
kemiske Laboratorium og Kontrol-Anstalt
er i Nørrevoldgade Nr. 12.
Kjøbenhavn, K.

Ligtornedræber
faas Glas á 45 Øre i Kronprindsensgades nye Materialhandel 9.
Chr. W. Mende, Cand. pharm.

Præliminærexamen.
Nye Kursus for Elever af begge Kjøn begynder den 4. Novbr. paa **Undervisningsanstalten „Kjøbenhavn“** Stockholmsgade 7, Ø. Betalingen er 37½ Kr. Kvartalet. Program tilstilles paa Forlangende.
L. Gottschalk. M. Klausen.
R. P. Rasmussen. S. Sørensen, Dr. phil

Den udvidede Højskole
(Realskole) paa Blaagaard, Kjøbenhavn.
5te November optages nye Elever. Betalingen for Undervisning, Kost og Bolig er 30 Kr. om Maaneden. De Elever, som ønsker det, forberedes til Præliminærexamen. Et Program tilsendes.

J. T. A. Tang.

Rasmussen & Olsen. — Kjøbenhavn.